

4 grudnia 1942

Przy Delegaturze Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Kraj powstała **Rada Pomocy Żydom** o kryptonimie „**Żegota**” – konspiracyjna organizacja jednocząca osoby z różnych ugrupowań politycznych i społecznych. Jej celem było ratowanie Żydów masowo mordowanych przez Niemców na okupowanych ziemiach polskich. Działacze „Żegoty” ukrywali żydowskich współobywateli zbiegłych z getta na stronę „aryjską”, organizowali pomoc materialną i opiekę nad dziećmi, dostarczali Żydom fałszywe dokumenty, współpracowali z Kierownictwem Walki Podziemnej w zwalczaniu szmalcowników.

Rada Pomocy Żydom działała do stycznia 1945 r. W ujarzmionej przez Niemców Europie była unikatową organizacją państwową ratującą Żydów przed zagładą.

Działacze Rady Pomocy Żydom w kwietniu 1946 r. podczas akademii zorganizowanej w Teatrze Polskim w Warszawie w 3. rocznicę powstania w getcie warszawskim. Od prawej siedzą: Piotr Gajewski, Marek Ferdynand Arczyński, Władysław Bartoszewski, Adolf Berman, Tadeusz Rek.

Zofia Kossak-Szczucka
(fot. 1933)

Wanda Krahelska-Filipowiczowa
(fot. 1905)

W lipcu 1942 r. Niemcy rozpoczęli akcję wysiedlania Żydów z getta warszawskiego i deportacji ich do obozu zagłady w Treblince.

Inicjatorkami powołania do życia organizacji udzielającej pomocy Żydom pod egidą Delegatury Rządu były Zofia Kossak-Szczucka i Wanda Krahelska-Filipowiczowa. To dzięki ich staraniom 27 września 1942 r. powstał Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom pod kryptonimem „Komitet im. Konrada Żegoty”, przekształcony 10 tygodni później w Radę Pomocy Żydom.

Jedynie w Polsce w czasie II wojny światowej hitlerowskie Niemcy wprowadziły rozporządzenie karania śmiercią osób udzielających pomocy ludności żydowskiej.

Julian Grobelny, pierwszy przewodniczący
Rady Pomocy Żydom „Żegota”.

Irena Sendlerowa „Jolanta” –
kierowniczka Referatu Dziecięcego
„Żegoty”, dostarczała żywność i leki do
warszawskiego getta, organizowała
akcje ratowania dzieci żydowskich
z getta i ukrywania ich w polskich
rodzinach i sierocińcach.

Fotografia wykonana 24.12.1944 r.

Po wojnie Rada Pomocy Żydom „Żegota” została uhonorowana przez Instytut Pamięci Yad Vashem w Jerozolimie medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Na zdjęciu tabliczka upamiętniająca „Żegotę” w Alei Sprawiedliwych w Yad Vashem.

Źródło fotografii: domena publiczna